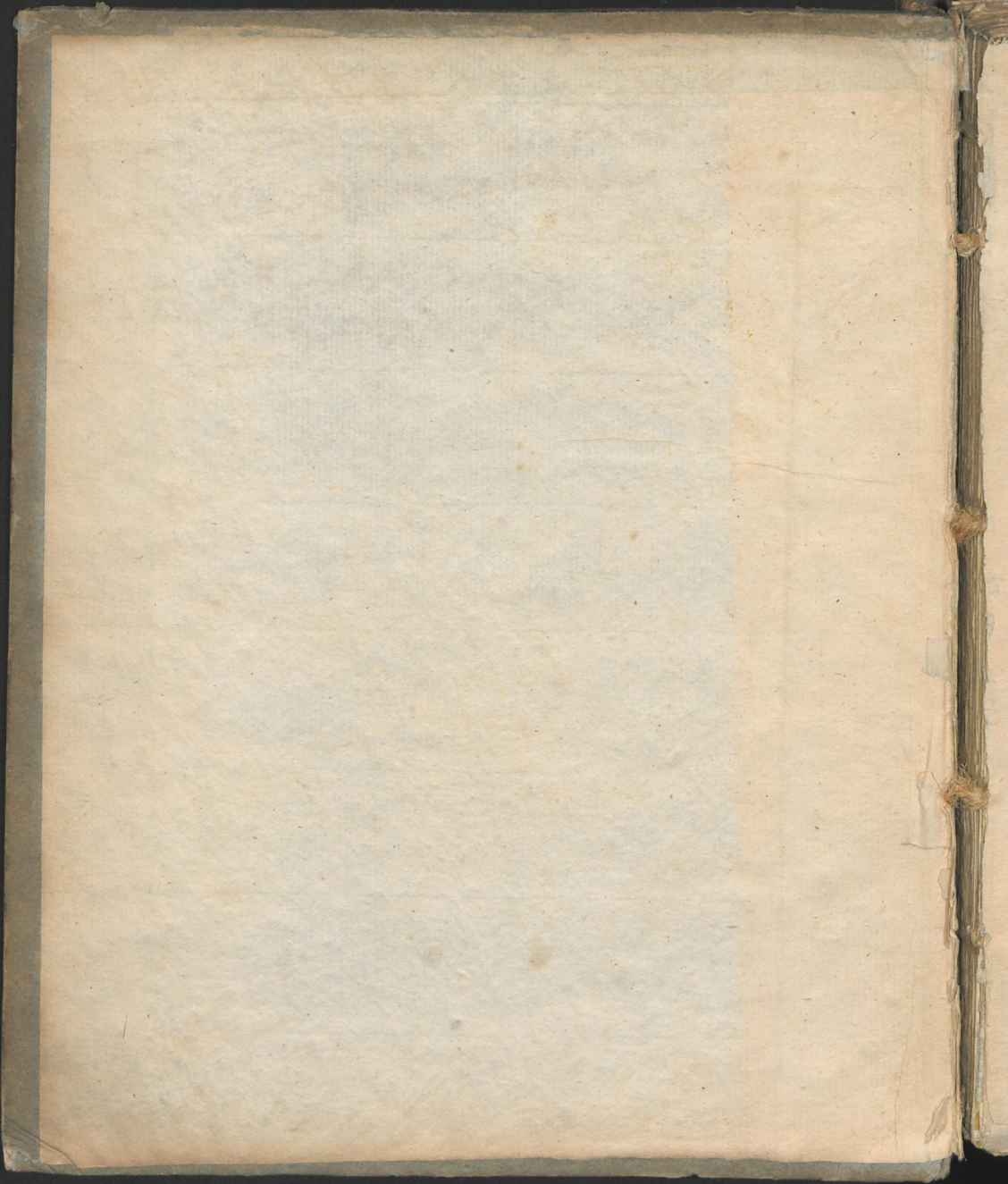

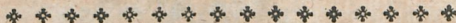
37

3

VSVM
CORTICIS PERVVIANI
IN FEBRIBVS BILIOSIS

PRAESIDE
MAGNIFICO ACADEMIAE RECTORE
PETRO IMMANVELE HARTMANNO,

PHIL. ET MED. DOCT. PATHOLOG. THERAP. CHEM. ET MATER. MED. PROF.
PVBL. ORDIN. ACAD. CAESAR. NAT. CVR. ET ELECTOR. MOGVNT. ER-
FVRT. SCIENT. VTIL. ITEMQVE SOCIETAT. BEROLINENS. NATVR.
SCRVTATOR. ET DVCAL. TEVTON. HELMSTAD. SODALE,
ORDINIS MEDICI H. T. DECANO,

D. XXI. MAII MDCCCLXC.
DOCTORIS MEDICI HONORES
LEGITIME CAPESSVRVS

DISCEPTABIT
AVCTOR
CHRISTIANVS GVILIELMVS TIELE,
FREYBURGO - SILESIVS.

TRAIECTI AD VIADRVN,
E TYPOGRAPHEO APITZIANO.

1787

COR TITULI PER VIVIANI
IN TERRIBUS BIBLIOTIS

MAJESTATE

MAGNIFICO ACADEMIAE RECTORI
PETRO IMMANUELI HARTMANNO

PHILOSOPHIAE DOCT. PRAESIDIUM HABENS
ORDIN. ACAD. CAESAR. NAT. CURIAE TORON. M. D. C. C. L. X. V. I. I.
SACRAE THEOLOGICAE FACULT. PRAESIDIUM HABENS
UNIVERSITATIS REGIAE TORON. M. D. C. C. L. X. V. I. I.
CIVICAE PRAESIDIUM HABENS

PHILOSOPHIAE

DOCTORIS M. S. T. TORON.

PHILOSOPHIAE

PHILOSOPHIAE

PHILOSOPHIAE

CHRISTIANVS GUILIELMVS TITEL

PHILOSOPHIAE

TRACTATUS AD VIAGRIUM
P. THOMAS ARISTOTELIS

PROOEMIUM.

Sesquiseculum iam elapsum est, ex quo cortex Peruvianus in Europaeorum notitiam venit. Si quis igitur, quae eo ex tempore de huius medicamento efficacitate, infinito observationum numero, cognita sunt atque declarata, computauerit; si vires huius corticis antipyreticas, antisepticas, suppurationem adiuuantes, tonicas, roborantes, adstringentes, stomachicas, aliasque plures, maxima experimentorum vi confirmatas,

A aesti-

aestimauerit; si relatum legerit, cessisse ab eiusdem vsu febres intermittentes, variasque alias diuersorum generum et ordinum, gangraenas, dolores topicos periodicos, scrophulas, haemoptyses, pthiises, empyemata, vteri haemorrhagias, vermes intestinales, anorexias, aphthas criticas, variolas confluentes, malignas, tusses conuulsiuas, atoniam, debilitatemque senilem: is profecto, omnibus singulisque inter se collatis, facile in eam adduci poterit sententiam, non aliud esse medicamentum, quod cortice Peruuiano magis aptiusque panchresti remedii nomen mereatur. Vtut autem haec sunt, diffiteri tamen non possumus, varios deprehendi morbos, in quibus corticis Peruuiani vsus prorsus alienus aestimari debet. In exemplar constituemus, praesentem scribendi opportunitatem naecti, *febres biliosas*: quarum eam esse naturam indolemque, quae dicti medicamenti applicationem non bene fert, partim experientia nostra, partim aliorum summorum virorum adsensu, confirmati, demonstrabimus.

§. I.

§. I.

Disputandorum ratio.

Nostri autem in praesentia non interest instituti, luculentam febrium biliosarum pertexere historiam, et in earundem omnes singulasque causas, variationes, complicationes, secessusque inquirere; quandoquidem plures cum institutionum pathologicarum clinicarumque scriptores, tum singulares morborum biliosorum commentatores, in pertractando hoc argumento eximie sunt versati. Hoc autem ad propositum nostrum propius attinet, intenta cura animum ad praecipuam proximamque causam, unde haec febres oriuntur, advertere; tum eruere modos et indicationes, eidem praeparandae, coquendae, et expellendae idoneas; porro incongruas eiusdem, quoad eius fieri potest, auertere secessiones; hac denique ratione cauere, ne in alios morbos, priori saepe peiores, transeant haec febres. Tum demum, his praemissis et sollicitè expensis, quaenam corticis Peruvianus intus, iuxta aequaque ceteroqui dosi, adsumti, sit vis, quae actio, quinam in solidis fluidisque corporis humani partibus sint effectus, indagari oportet. Postremo si haec omnia inter se conferantur; tum profecto rectè disceptari poterit quaestio: conducaturne, an noceat in febribus biliosis cortex Peruvianus? Hic ergo erit dicendorum ordo.

A 2

§. II.

§. II.

Febres biliosae quanam?

Accidit haud raro, ut illa elementa, quae in sanguine commixta fluitant, tandemque a natura per peculiare vasorum systema ad hepar deferuntur, ibidemque singulari opificio componendae bili destinantur, variis ex causis, tam internis, quam externis, in sanguine coercantur et retineantur, adeoque copiae suae augmento corpori humano molesta fieri incipiant. Quoniam vero hinc uniuersa naturalis sanguinis mixtura mutatur et quodammodo corrumpitur, fieri non potest, quin varii acres indigeni, quibus forte maior adfinitas chemica cum elementis biliosis interest, alioquin per varia cola eliminandi, nunc cum ipsa biliaria materie simul abundant. Hunc statum pathologi generatim *polycholiam* vocant, et quidem priorem *simplicem*; posteriorem *acrem*. Febres autem, quae ab utraque hac polycholia siue plethora biliosa originem trahunt, a pathologis peculiari nomine *biliosae* appellari solent.

§. III.

Causa earundem proxima.

Sed nostri instituti porro refert, accurate inquirere, quam a causa proxime hae ipsae, de quibus nunc disputamus, oriuntur febres. Atque hic breuiter nos ad physiologica respicere oportet. Ex
his-

3

hisdem enim per innumera experimenta constat, inditas esse a natura certis quibusdam atque singularibus corporis nostri partibus certas quoque et velut priuatas vires, a quibus singularum actiones definiuntur. Hoc nomine fibrillis nerueis *sentiendi vis*, muscularibus vero fibris *irritabilis vis* inest. Sed vtraque quasi quiescit, nisi *irritamento* quodam, cum singularis communi, tum vero etiam cuiilibet proprio et peculiariter accommodato, excitetur. Communia irritamenta sunt partim *mechanica*, partim *chemica*: quorum priora impulsu, pressione, tensione, aliisque similibus modis; posteriora vero salinis stimulis quomocunque applicatis in systemate nerueo sensum, dolorem, pruritus, et id genus alias sensationes, in musculari vero motus, contractiones, conuulsionesque producant. Priuati autem generis irritamentum singulariter neruis adiunxit natura, quod vel per externos infertur sensus, vel per internos. Cuius posterioris modi exempla dant animi adfectuum effectus: vnde etiam hoc irritamenti genus a nonnullis *morale* dici solet. Praeter haec, quod in neruos priuatim agit, irritamentum, his parariis, in musculos quoque agere deprehenditur: quo exemplo musculos conuulsos, a vehementi dolore, animi adfectu, aliisque neruorum commotionibus ortos, excitamus. Non perinde haec fiunt, inuerso modo, saltem non semper, in neruis a muscularium fibrarum irritatione.

§. IV.

Idem argumentum.

Considerate iam nobiscum, lectores, statum, et praecedentem, et praesentem, aegrotantium, quos febris biliosa inuadit. Semper, ut paullo ante explicuimus (§. II.), in his, ante febrem istam motam, adesse oportet polycholiam. Haec, ut est naturali ordine iusto abundantior, iam molis suae mechanico in vasorum parietes impulsu hos irritat, eorundemque vim irritabilem in mouendas auctiores efficacioresque oscillationes excitat (§. III.). Ne quid dicamus de stimulo salino, forte quoque mutato per biliosorum elementorum abundantiorum cum sanguine permixtionem: vnde profecto irritamentum istud increseat, necesse est. Natura ergo ipsis istis praedictarum suarum virium incitamentis saepe numero vitur, molestamque illam materiem ex sanguine ad cutis, reniumque cola aut ventriculi intestinorumque emissaria transpellit, adeoque suum, cui praest, corpus polycholia liberat. Idem quoque haud raro medici ars praestat, si tempestiue satis naturae molienti succurrat. Verum enim vero, si naturae vires aut medici conamina non suffecerint, augetur in dies magis magisque polycholiae copia, et hinc quoque elementorum biliosorum compressorum densitas; aut increscunt etiam diuturna mora acrimoniae, vel materiae biliosae indigenae, vel aliunde et ab aduentitiis morbis accessoriae. Inde augetur demum, vel ob molem polycholiae maiorem, indigenae-

naeque acrimoniae incrementum, vel ob alienorum et velut extraneorum acorum accessionem, in vasculis irritamentorum stimuli adeo, vt vniuersum postremo neruorum systema simul cum incitatis vasorum oscillationibus in consensum rapiatur, cordisque et arteriarum motus in celeres velocesque ictus compellantur. Atque sic oritur *febris*, ab irritamenti indole *biliosa*; a simplici mole aut indigeno acore, *simplex*, a composito, alieno, aduentitioque autem salino stimulo, *complicata* merito appellanda. Quotusquisque nunc est, qui non intelligat, *proximam* biliosarum febrium *causam* vnice quaecumque istud, quod exposuimus, irritamentum dici mereri; *proxime remotam* vero causam in polycholia consistere; ceteras denique omnes singulasque esse *remotiores*, siue praedisponentes dicantur, siue occasionales, quae nascenti incrementique polycholiae fauent?

§. V.

Indicationes therapeuticae.

Antiquissimum inter medicos est prouerbum: causas morborum tollere, idem esse, ac mederi. Quicumque igitur polycholiam ex humano corpore femouet, tollit quoque orta hinc irritamenta; medetur adeo febribus biliosis. Atque hic, vt paullo supra (§. IV.) dictum est, ipsa natura viam medentibus monstrat, et quidem *duplici* itineris *stadio*. *Primo* enim materiam biliosam, adhuc *crudam*, hoc est, humo-

humoribus corporis humani inhaerentem et permixtam, incitato virium suarum conatu, ut mota febris testatur, efficacius in circulum agit, dissolvit, et ex cohaesione cum reliquis humorum elementis extricat; tam per intervalla denuo a virium dictarum intensione remittit et velut quiescit, ut sub motuum moderamine, a quo intestinus humorum motus efficacior fieri solet, extricatae biliosae aut biliformes particulae cum liquoribus excrementitiis facilius coeant, et ad exitum praeparantur. Hoc coquere vocant pathologi. Quae iam antea vero ad comoda eiectionis loca, verbi causa, ad ventriculum et intestinalem tubum, erant reiecta, protinus et non interposita mora per vomitus diarrhoeasque remouet; ne denuo resorpta sint nocumento, augeantque denuo polycholiam. *Altero* deinde stadio materiam, nunc *coctam*, id est, humoribus excrementitiis intermixtam, temperatam, mobilemque factam, pedetentim ad diuersa colatoria amandat, iisdemque viis, exacerbatis denuo motibus vitalibus, efficacissime expellit. Hinc sub cuiuslibet exacerbationis febrilis remissione obseruantur his in febribus, praesertim simplicibus (§. IV.), vomitiones et diarrhoeae biliosae; sudores copiosi, nidorosi; urinae largae, biliosae, iumentosae, hypostaticae. Medici ergo, febrium biliosarum medelam molituri, iidem duo scopi, eadem therapeuticae sunt indicationes.

§. VI.

Medicamenta his indicationibus opportuna.

Primae indicationi, naturae vires effectosque inde congruos motus in praestanda *crudae* materiae coctione adiuturæ et confirmaturæ, inseruiunt remedia lenissime humores resoluentia, aperientia, et, vt primis viis quoque ob saburram biliosam prospiciatur, eccoprotica. Huc referri possunt saponacei fructuum horaeorum, radicumue subdulcium et recenter lactescentium, verbi causa, taraxaci, cichorei, graminis, et cet. succi, acidula vegetabilia, cum diaeta eiusdem generis. His addi possunt salia media facile solubilia aut liquida: exempli gratia, sal mirabile, tartarus tartarizatus, liquor terrae foliatæ tartari, digestius BOERHAAVI, et id genus alia. Quorum omnium efficacitatem eximie adiuvat sufficiens et largus potus liquorum aquosorum, tenuium, et acidorum. *Alteri* autem indicationi, quæ materiae biliosæ, *coctione* nunc perfecta, in locis colatorii et excretorii iam *turgescentis*, expulsionem requirit, satisfacere possumus per subemetica, emetica, inprimis antimonialia, et cathartica leniora. Haec nimirum in febre biliosa, simplici, et leuiori sufficiunt.

§. VII.

Eiusdem argumenti continuatio.

Sed accidit haud raro, vt variae aliae conditiones, tam ipsius corporis ex biliosa febre aegrotantis

B

tantis

tantis, quam aliarum rerum extrinsecus admotarum, vel iam praesentes, vel tum demum superuenientes, partim ipsam febris biliosae naturam in consuetis suis moliminibus mutant; partim aliorum morborum variis complicationibus turbent atque peruertant. Vtroque in statu semper grauior acerbiorque sit biliosa febris, medicumque cogit, ad has quoque qualescunque conditiones atque complicationes circumspecte suas accommodare indicationes. *Prioris generis*, quae ab ipso aegroti corpore dependent, potiora sunt vel enormis polycholia; vel aliorum humorum, a nimia febre efficacius propulforum, turgor aut in singulari quadam corporis parte congestio, a mora in infarctum perducta; vel priuata et indiuidua corporis aut singularium eiusdem partium conditio, debilitas, laxitas, et cetera, circulantibus ibidem humoribus impedimentum obiiiciens, aut neruos quoque variis, saepe ignotis, modis quomodocunque adficiens. Hinc oriuntur frequenter, praesertim sub coctionis molimine, multiplices ad varia corporis loca metastases: quae, quo nobilior, in quam decumbunt, est pars, eo maius minantur periculum, et plerumque, aucto adeo irritamento, sanguini phlogisticam inferunt diathesin. Eiusmodi febres *biliosae* tunc generatim *cum metastasi* adpellari solent, addito cognomine a locis, quibus materia biliosa impingitur; verbi causa, *phrenitis biliosa*, *pleuritis biliosa*, et reliqua.

§. VIII.

Idem argumentum.

Ex posteriori autem genere (§. VII.), cui extrinsecus admotae causae, aliorumque morborum complicationes subsunt, huc referimus constitutionem aëris variam, anni temporibus atque vicissitudinibus conformem difformemue, epidemiam, endemiam; miasmata varia, eodem tempore saepe humores sanguineos, biliosos, immo ipsos nervos et id, quodcumque ipsos regit, varia, nobis saepe inexplicabili, ratione corrumpentia. Saepe numero quoque fieri solet, ut utriusque, quod diximus (§. VII. VIII.), generis conditiones concurrant, adeoque febrium biliosarum genium vario modo modificatum reddant. Interim, si omnia accurate expendimus, pleraeque harum complicatarum febrium opportune ad *tria summa genera* reduci possunt. Est enim eiusmodi mixta et complicata febris aut *biliosa inflammatoria*; aut *bilioso-putrida*; aut *bilioso-nervosa*. Prior plerumque in hominibus robustis, iuuenilis aut virilis aetatis, plethoricis, ad diathesin inflammatoriam procliuibus, obuenit: praesertim si metastasis biliosa accesserit. Altera e contrario in polycholis a natura hominibus frequentius deprehenditur: si nimirum biliarium inquinamentum sanguineae massae tenacius inhaeret, naturaeque eiectionem molienti vehementius resistit, adeoque tandem per varias cooperantes causas sibi assimilat sanguinem, eundemque postremo, exci-

tato

B 2

tato nouo et plane peculiari motu intestino, soluit et in putridum redigit liquamen; cuius tum vestigia tam in primis, quam secundis viis deprehenduntur. Vltima denique, quam neruofam diximus, lubentius ad febrium lentarum neruofarum ordinem reicere-mus: nisi quod, praesentibus ceteroquin omnibus febris lentae neruofae communibus signis, colluuei quoque biliosae, ad neruorum systema depositae, signa simul adsunt. Sunt, qui has febres malignas biliosas nominant. Ceterum varia harum febrium nomina, a subseciuis characteribus, verbi causa, a sede, a singularibus excretionibus, a locis aut homi-nibus, in quibus frequentius vigent, a typo, et ce-teris, desumpta, hic breuitatis causa omittimus a).

§. IX.

Remedia metastaticis et complicatis febribus idonea.

Quaquam vero in his metastaticis (§. VII.) et complicatis febribus biliosis (§. VIII.) generatini quoque medentis cura eo dirigi debet, vt cruda ma-teries febrilis coquatur, et cocta dein remoueatut atque congruis modis viisque eliminetur: interest tamen quoque officii medici, vt partim in *metasta-ticis* febribus offendiculum illud, ad quod circulan-tes humores, polycholia infecti, subsistunt, et me-tastasin formant, tempestiue satis tollatur, habita semper organi aut visceris, decubitus patientis, ra-tione,

a) Confer, si lubet, super his MAXIMILIANI STOLL *Aphor. de cognosc. et curand. febribus*; §. 352. et SAMVEE GOTTLIEB VOGEL'S *Handbuch der pract. Arzneiwiss.* pag. 333; edit. secund.

tione; partim in *complicatis* huius generis febribus curate circumspiciatur, quinam hac in complicatione morbus potissimum atque eminenter vrgeat, certiusque minetur periculum? biliosusne, an alter? et quanam adeo medendi methodus praemitti possit debeatque alteri? Sed per exempla ibimus. Generatim, vt paullo supra differuimus, his in febribus qualibuscunque polycholia morbosa est, post absolutam coctionem, euacuanda. Quandocunque igitur aliquid, cum coctioni, tum euacuationi, obstat, aut remediorum, vtramque adiuuantium, contraindicans est, vt pathologi loqui solent: tunc profecto istud obstaculum remoueri oportet. Ergo in iis metastasibus, quae maius periculum minantur, verbi causa, phlogisticis, venae sectio praemittatur emetocatharsi; coniunctis simul potibus diluentibus, soluentibus, mellitis, nitrosis. Decubitus ad thoracica et abdominalia viscera, sine diarthesi phlogistica, eadem requirit, praeter venae sectionem. Metastases denique cutaneas, exanthematicas, eliminata prius ex primis viis colluue, euocant vesicatoria, sed prudenti cum circumspeditione adhibita; ne principes polycholiae euacuationes, quae per alui et yrinae vias expediuntur, iusto nimis imminutae fiant. Inter *complicatas* vero huius generis febres *bilioso-inflammatoria* haud aliam requirit medendi methodum, quam quae in metastatica, ex phlogisticis causis oriunda, paullo supra est commendata. *Bilioso-putridae* ante omnia, primis statim diebus, opportunam postulant emesin, vt saburra putris biliola,

in

in primis viis iam praesens, tempestive illinc expellatur, ne resorpta reliquos humores perpetuo simili putrilagine inquinet: subiunctis dein, per omnem huius morbi progressum, lenioribus emetocatharticis, mannatis, tamarindinatis, refracta tartari emetici dosi permixtis, interpositisque potulentis diluentibus, antisepticis, acidulis, tam vegetabilibus, quam mineralibus: e. g. aceto, cremore tartari, oxymelite simplici, vino Rhenano aut Mosellano, elixirio acido HALLERI, et id genus ceteris. De magnae virtutis antiseptico, cortice Peruviano, deinde dispiciemus. *Febris biliosa - nervosa* denique, febris biliosa-putridae saepe comes, saepe pedissequa, quam nuper vir celeberrimus, VAN MERTENS, luculentissime descripsit *b*), saepe cum topica quadam inflammatione, e. g. angina, complicata, longe aliam et a prioribus distinctam medendi rationem postulat. Hic profecto medicum lente festinare oportet. Primo quidem hic quoque lenissimum emeticum sub morbi initio eximie conducit, dum inter evacuationis motum nervos moderate concutit. Dantur tartari emetici aut ipecacuanhae doses refractae, subiunctis herbarum nervinarum, melissae, menthae piperit. folior. aurantior. infusis theaeformibus. Deinde per totum huius febris decursum alius servetur libera per rhabarbarina, salibus mediis tartarificis nupta. Interponantur denique acida optime dulcificata, naphthae, camphora, aut vegetabilia camphoratis particulis

b) In der Beobachs. der faulen Fieber, der Pest, u. s. w. Goettingen 1779. in 8. pag. 60. seq.

culis foeta, e. g. menth. piperit. serpentaria, contrayerua, valerian. et cetera. Extrinsecus per intervalla imponantur epispastica et vesicantia. Haec omnia enim lenem movent diaphoresin, et mox languentes, mox nimis excitasos nervos ad naturae ordinem, quoad eius adhuc fieri potest, reducant.

Cortex peruvianus in his febr. simplic. incongruus.

Supereft, ut ad alteram propositi argumenti partem conuertamur, breuiter inquituri, conueniatne *corticis Peruvianus* vsus febribus biliosis medicandis, nec ne? Si audiamus illustrem et ex prudentia clinica suo merito celebrem STOLLIVM, reprobari omnino istum oportet. Ille enim: *nocent*, inquit c) *per se in hac febre, cardiaca, calefacientia, cortex Peruvianus*, et cet. Atque hoc adfertur in febribus biliosis simplicibus (§. IV. VI.) omnino veritati planissime respondet. Qualescunque enim vires, huic cortici recte tributas, et a nobis in proeemio huius commentarioli tactas, subsumferis, nae! intelliges, nec in cruditatis, nec in coctionis stadio ab iisdem aliquid fructuosi expectari posse. Crudam enim polycholiam in priori stadio hic cortex, imprudenter adhibitus, extricandis ex sanguine impuritatibus polycholicis magno erit impedimento; quin potius inquinamenta biliosa cum massa sanguinea ar-

In Aphorism. de febribus, p. 372.

C

ctius compinget, et in vasculis, quae ad cola ducunt, a deo infarciet, vt coctioni nullus sit locus, febrisque, per quam natura coctionem molitur, infringatur. Alterius vero stadii tempore, quo salutare istae materici coctae fiunt euacuationes, siue a natura motae, siue a medico adiutae, nocebit quoque hic cortex. Saluberrimam enim istam emetocatharsin plerumque impedit, aut saltem retardat. Haud raro quoque ceterorum colatoriorum officiis obstat; cutem ficcam, imminuta diaphoresi, efficit; et saepe numero in vrina peractae criseos signa turbat, lotiumque, antea iam turbidum, iterum tenue et aquosum reddit. Vidi olim verbi diuini ministrum, ex simplici biliosa febre decumbentem; qui paene ex peruersa hac medendi methodo vitam amisisset, nisi adhuc satis tempestiue, me suatore, iis tractatus esset remediis, quae supra (§. VI.) exposui. Superata autem penitus febre, expulsaque polycholia, si quis superstiti forte primarum secundarumque viarum debilitati Chinchonam opponere velit, per me licebit.

§. XI.

Secus in febribus complicatis.

Longe alia febrium complicatarum biliosarum est ratio atque natura: quae omnino pro diuersitate causarum, vario complexu conuenientium, Peruviani corticis usum non solum non respuunt, sed passim etiam maxime requirunt. Strictim tamen haec omnia hic tantummodo persequemur. In febre

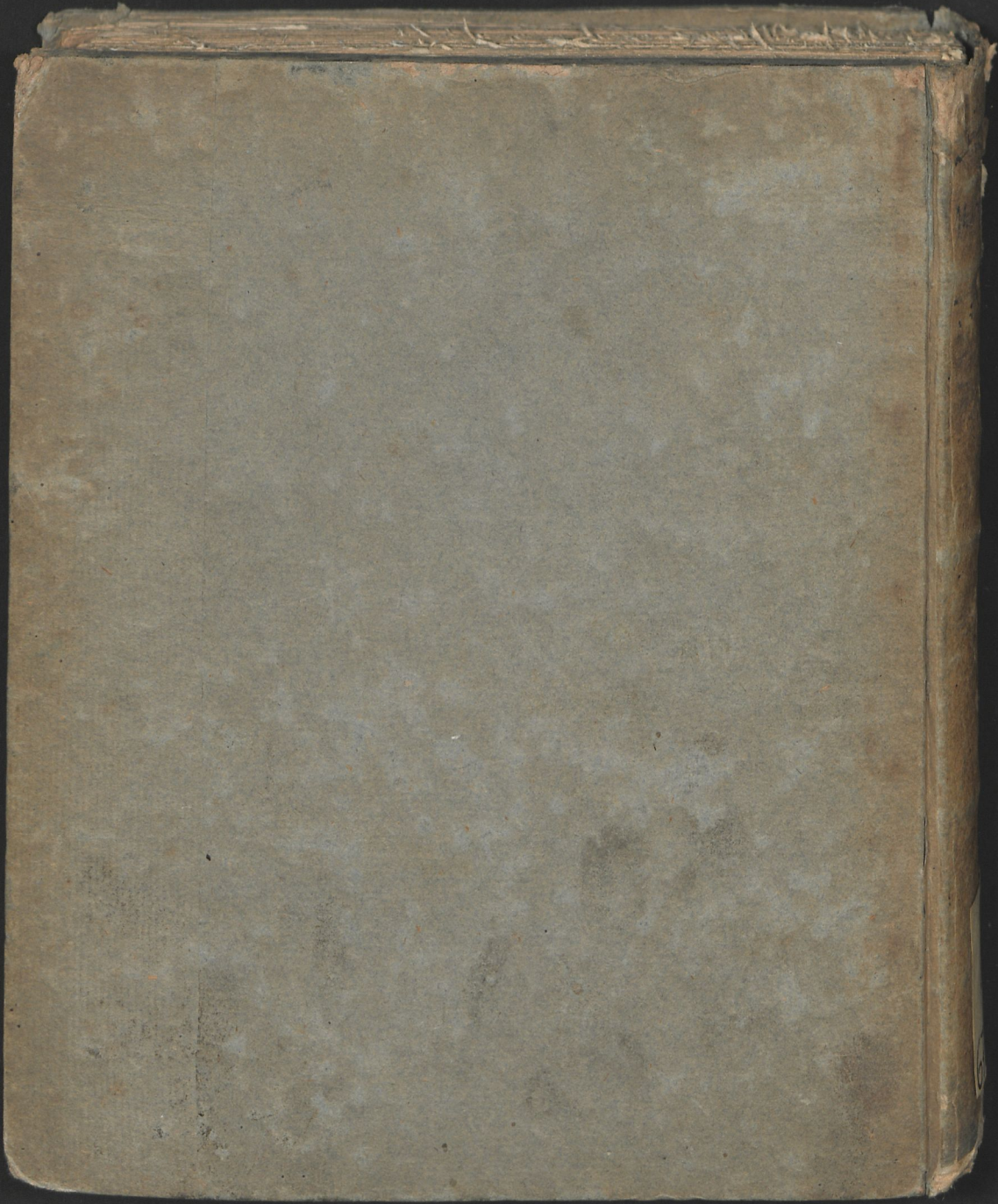
bre *biliofa inflammatoria*, ad quam quoque plures *metastaticae* referri possunt, ob easdem fere rationes, quas paulo ante recensuimus (§. X.), de usu huius corticis vix cogitari poterit. Contra ea in *biliofo-putridarum* genere regnat quasi, tanquam antisepticorum princeps, hic cortex: inprimis si acidum vitriolicum aut aluminosum prudenter adiungatur. In febre vero *biliofo-neruosa* dubius saepe ancepsque, nec satis aperte definiendus, huius remedii deprehenditur usus: nisi quod, dum manifestiores versus finem huius febris fiunt remissiones, iusta cum circumspectione haud infructuose hic cortex propinari potest. Generatim omnibus, corticis Peruuiani amatoribus atque fautoribus, acclamari meretur tritum illud et in medicorum scholis iam pridem frequentatum proverbium:

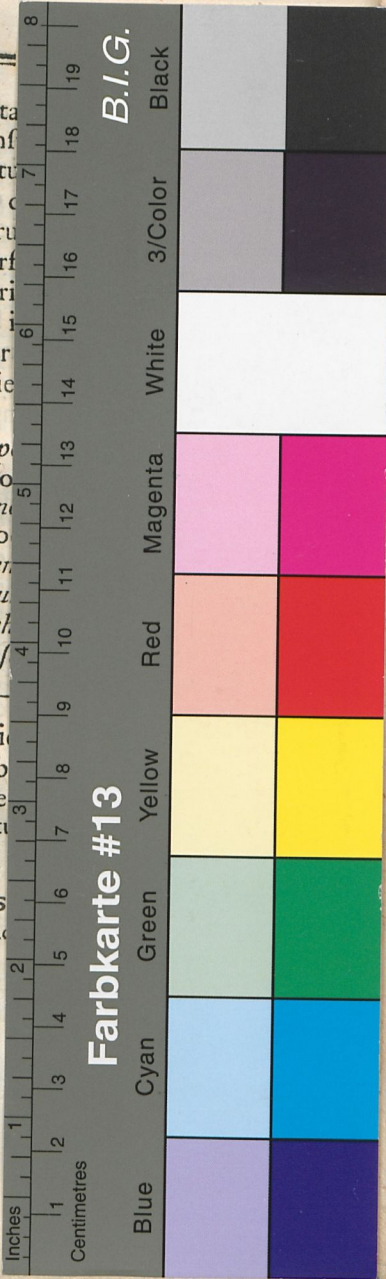
Nec temere, nec timide!

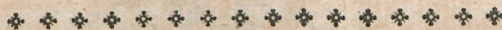
Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

VSSVM
CORTICIS PERVVIANI
IN FEBRIBVS BILIOSIS

PRAESIDE
MAGNIFICO ACADEMIAE RECTORE
PETRO IMMANVELE HARTMANNO,

PHIL. ET MED. DOCT. PATHOLOG. THERAP. CHEM. ET MATER. MED. PROF.
PVBL. ORDIN. ACAD. CAESAR. NAT. CVR. ET ELECTOR. MOGVNT. ER-
FVRT. SCIENT. VTIL. ITEMQVE SOCIETAT. BEROLINENS. NATVR.
SCRVTATOR. ET DVICAL. TEVTON. HELMSTAD. SODALE,
ORDINIS MEDICI H. T. DECANO,

D. XXI. MAII MDCCCLX.
DOCTORIS MEDICI HONORES
LEGITIME CAPESSVRVS

DISCEPTABIT
AVCTOR
CHRISTIANVS GVILIELMVS TIELE,
FREYBURGO - SILESIV.

TRAIECTI AD VIADRVN,
E TYPOGRAPHEO APITZIANO.

